POLITECHNIKA BIAŁOSTOCKA

WYDZIAŁ INFORMATYKI

PRACA DYPLOMOWA INŻYNIERSKA

TEMAT: EDYTOR MODELI 3D OPARTYCH O WOKSELE

Wykonawca: Pav	weł Aleksiejuk
	podpis
Promotor: dr inż. Łukasz Gadomer	
podpis	

BIAŁYSTOK 2022 r.

Karta dyplomowa

	Tan ta ay promo wa	- N	
		Numer albumu studenta:	
Politechnika Białostocka		105527	
Wydział Informatyki		Rok akademicki 2021/2022	
	Studia stacjonarne	Kierunek studiów:	
	studia I stopnia	Informatyka	
Katedra Mediów		Specjalność: -	
Cyfrowych i Grafiki			
Komputerowej			
	Paweł Aleksiejuk		
TEMAT PRACY DYPLOMO	OWEJ:		
Edytor modeli 3D opartych o	woksele		
Zakres pracy:			
1. Przegląd podobnych rozw	iązań dostępnych na rynku.		
2. Zdefiniowanie wymagań stawianych wobec rozwiązania.			
3. Opracowanie prostego silnika 3D.			
4. Stworzenie narzędzia do edycji modelu 3D			
5. Testowanie stworzonego rozwiązania.			
Słowa kluczowe (max 5): Wok	rsel. 3D. Edytor Modeli, C++		
Imię i nazwisko promoto	ra - podpis Imię i nazwi	sko kierownika katedry - podpis	
Data wydania tematu pracy dyplomowej	Regulaminowy termin złożenia	Data złożenia pracy dyplomowej	
- podpis promotora	pracy dyplomowej	- potwierdzenie dziekanatu	
Ocena pro	motora Pod _l	pis promotora	
Imię i nazwisko recenzenta	Ocena recenzenta	Podpis recenzenta	
Time Time Tollie	Occina recentation		

Subject of diploma thesis

3D model editor based on voxels.

Summary

Streszczenie pracy po angielsku.

Załącznik nr 4 do "Zasad postępowania przy przygotowaniu i obronie pracy dyplomowej na PB" Białystok, dnia 05.01.2022 r.

Paweł Aleksiejuk

Imiona i nazwisko studenta
105527
Nr albumu
informatyka, stacjonarne
Kierunek i forma studiów

dr inż. Łukasz Gadomer

Promotor pracy dyplomowej

OŚWIADCZENIE

Przedkładając w roku akademickim 2021/2022 Promotorowi **dr inż. Łukasz Gadomer** pracę dyplomową pt.: **Edytor modeli 3D opartych o woksele**, dalej zwaną pracą dyplomową, **oświadczam, że**:

- 1) praca dyplomowa stanowi wynik samodzielnej pracy twórczej;
- 2) wykorzystując w pracy dyplomowej materiały źródłowe, w tym w szczególności: monografie, artykuły naukowe, zestawienia zawierające wyniki badań (opublikowane, jak i nieopublikowane), materiały ze stron internetowych, w przypisach wskazywałem/am ich autora, tytuł, miejsce i rok publikacji oraz stronę, z której pochodzą powoływane fragmenty, ponadto w pracy dyplomowej zamieściłem/am bibliografię;
- 3) praca dyplomowa nie zawiera żadnych danych, informacji i materiałów, których publikacja nie jest prawnie dozwolona;
- 4) praca dyplomowa dotychczas nie stanowiła podstawy nadania tytułu zawodowego, stopnia naukowego, tytułu naukowego oraz uzyskania innych kwalifikacji;
- 5) treść pracy dyplomowej przekazanej do dziekanatu Wydziału Informatyki jest jednakowa w wersji drukowanej oraz w formie elektronicznej;
- 6) jestem świadomy/a, że naruszenie praw autorskich podlega odpowiedzialności na podstawie przepisów ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1231, późn. zm.), jednocześnie na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668, z późn. zm.) stanowi przesłankę wszczęcia postępowania dyscyplinarnego oraz stwierdzenia nieważności postępowania w sprawie nadania tytułu zawodowego;
- 7) udzielam Politechnice Białostockiej nieodpłatnej, nieograniczonej terytorialnie i czasowo licencji wyłącznej na umieszczenie i przechowywanie elektronicznej wersji pracy dyplomowej w zbiorach systemu Archiwum Prac Dyplomowych Politechniki Białostockiej oraz jej zwielokrotniania i udostępniania w formie elektronicznej w zakresie koniecznym do weryfikacji autorstwa tej pracy i ochrony przed przywłaszczeniem jej autorstwa.

 czytelny	podpis	studenta
	P · · · · · ·	500001100

Spis treści

St	reszcz	zenie	5
W	stęp		11
1	Prze	egląd istniejących rozwiązań	13
	1.1	MagicaVoxel	13
	1.2	Mega Voxels Play	14
	1.3	Qubicle	15
	1.4	Goxel	16
	1.5	VoxEdit Beta	17
2	Proj	ekt systemu	19
	2.1	Wymagania	19
	2.2	Diagramy stanów	20
	2.3	Diagram przypadków użycia i opisy	21
3	Zast	tosowane technologie i rozwiązania	27
	3.1	Języki programowania	27
	3.2	Środowisko programistyczne	27
	3.3	Biblioteki	28
4	Rea	lizacja projektu	29
	4.1	Struktury danych	29
	4.2	Implementacja wybranych funkcjonalności	31
	4.3	Testowanie aplikacji	35
5	Dok	umentacja techniczna	37
	5.1	Prezentacja systemu	37
	5.2	Instrukcja użytkownika	41

Podsumowanie	43
Bibliografia	46
Spis tabel	47
Spis rysunków	50
Spis listingów	51
Spis algorytmów	53

Wstęp

Grafika we współczesnym użyciu kojarzy się głównie z komputerowym przedstawieniem danych. Dane te tworzą medium wizualne, które mogą być wyświetlane między innymi na ekranach naszych monitorów komputerowych. Najczęściej rozróżniamy dwie rodzaje grafik: 2D (ang. *two-dimensional*) i 3D (ang. *three-dimensional*). Grafika 2D polega na przedstawieniu medium wizualnego opartego na obiekcie o dwóch wymiarach, zaś grafika 3D, analogicznie na obiekcie o trzech wymiarach.

Wokselem (ang. *voxel*) [1] nazywamy przedstawienie punktu w trójwymiarze. Nazwa woksel jest połączeniem angielskich słów *volume* oraz *element* i jest to analogiczne połączenie do *picture* i *element* w przypadku piksela (ang. *pixel*). Najczęstszym sposobem

Zainteresowany tymi tematami, autor postanowił prześledzić drogę tworzenia grafiki 3D od strony edytora modeli, tworząc go od postaw w ramach tej pracy. Edytor ten ma pozwolić użytkownikowi na kreację modelu 3D opartego na wokselach, wykorzystując wbudowane mechanizmy edycji.

Motywacją do napisania tej pracy było chęć stworzenia prostego funkcjonalnego silnika graficznego wraz z narzędziem do tworzenia modeli obsługiwanych przez ten silnik. W późniejszym czasie, planuję rozszerzyć ten projekt, tworząc w pełni funkcjonalną grę 3D.

Zakres pracy obejmował:

- Przegląd podobnych rozwiązań dostępnych na rynku.
- Zdefiniowanie wymagań stawianych wobec rozwiązania.
- Opracowanie prostego silnika 3D.
- Stworzenie narzędzia do edycji modelu 3D.
- Testowanie stworzonego rozwiązania.

Rozdział 1 przedstawia 5 istniejących już na rynku edytorów graficznych opartych o woksele, w celu zaznajomienia się z podstawowymi funkcjonalnościami postawionymi przez ich autorów.

Rozdział 2 skupia się na przedstawieniu dogłębnie projektu systemu, w celu zapoznania się z wymaganiami wobec aplikacji.

Rozdział 3 opisuje zastosowane technologie i rozwiązania, tłumacząc logikę i motywację za wyborem każdych z nich.

Rozdział 4 opisuje realizacje aplikacji. Zawiera w sobie informacje na temat użytych i stworzonych struktur danych, opisując implementację i specyfikację każdego z nich oraz zaznajamia z wybranymi implementacjami funkcjonalności.

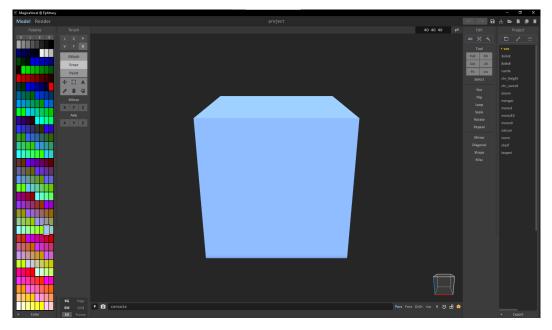
Rozdział 5 stanowi techniczne wprowadzenie do nawigacji aplikacją. W nim znajduje się prezentacja systemu oraz instrukcja użytkownika, której pozwolą na zrozumienie interfejsu oraz nawigacji w aplikacji.

1. Przegląd istniejących rozwiązań

Z uwagi na specjalistyczne zastosowanie stworzonego edytora graficznego, a mianowicie tworzenie specjalnych obiektów obsługiwanych przez wbudowany silnik graficzny, istniejące rozwiązania w głównej mierze mają służyć jako wykaz podstawowych, jak i dodatkowych funkcjonalności do możliwej implementacji w ostatecznym rozwiązaniu.

1.1 MagicaVoxel

MagicaVoxel [8] jest najpopularniejszym darmowym desktopowym edytorem wokseli dostępnym aktualnie na rynku. Stworzony i na bieżąco aktualizowany przez użytkownika o pseudonimie @ephtracy pozwala na nie tylko tworzenie modeli, ale też zdjęć do późniejszego udostępniania. Taka funkcjonalność pozwala na przetestowanie modelu w różnych warunkach, które są edytowalne poprzez parametry w wewnętrznym silniku renderującym. Interfejs rozwiązania został przedstawiony na rysunku 1.1

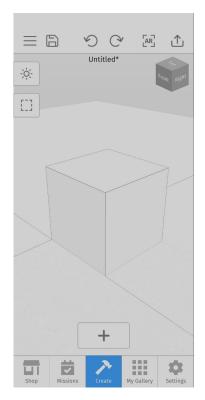
Rysunek 1.1: Ekran startowy programu MagicaVoxel (Windows), źródło: [8]

Główne atuty oprogramowania według producenta:

- Zaawansowany wewnetrzny silnik renderujący.
- Całkowicie darmowe oprogramowanie, nawet w przypadku użycia komercyjnego.
   MagicaVoxel jest dostępny za darmo na platformach Windows i macOS.

1.2 Mega Voxels Play

Mega Voxels Play [12] to darmowy mobilny edytor stworzony przez Go Real Games. Tak jak większość edytorów wokselowych, pozwala na podstawowe operacje takie jak dodawanie, usuwanie i malowanie. Aplikacja posiada wbudowany sklep, który pozwala na pobranie gotowych modeli, w celu późniejszego wykorzystania. Interfejs rozwiązania został przedstawiony na rysunku 1.2

Rysunek 1.2: Ekran startowy programu Mega Voxels Play (Android), źródło: [12]

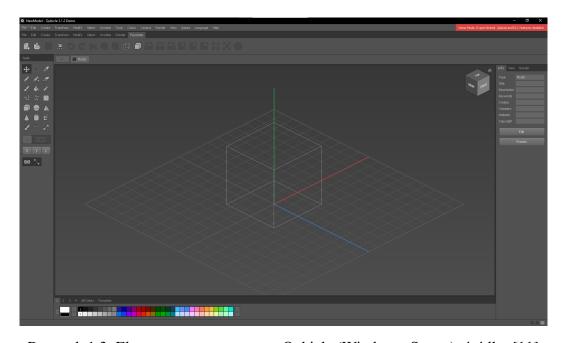
Główne atuty oprogramowania według producenta:

- Duża ilość bazowych modeli do pobrania.
- Prostość w obsłudze.
- Wsparcie dla AR (Rozszerzonej rzeczywistości).
- Różne efekty przetwarzania końcowego.

Mega Voxels Play jest dostępny za darmo na platformach mobilnych (Android i iOS).

1.3 Qubicle

Qubicle [11] jest zaawansowanym desktopowym narzędziem stworzonym przez Minddesk, przeznaczonym do tworzenia wokselowych modeli. Z porównaniem do poprzedników, aplikacja nie posiada limitu wielkości modeli, co pozwala użytkownikom na swobodne tworzenie wielkich modeli, jak i całych terenów. Dodatkowo oprócz standardowego w edytorach formatu .obj (Wavefront File), wspierane są też takie formaty jak .fbx (Autodesk), .dae (Collada). Interfejs rozwiązania został przedstawiony na rysunku 1.3

Rysunek 1.3: Ekran startowy programu Qubicle (Windows, Steam), źródło: [11]

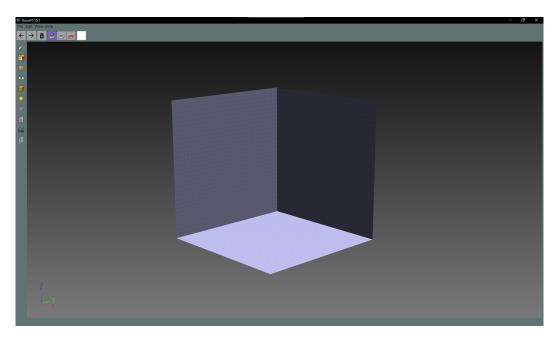
Główne atuty oprogramowania według producenta:

- Bardzo dużo narzędzi do edycji.
- Proste w obsłudze.
- Wbudowane narzędzie do konwersji z modelu siatkowego na model wokselowy.
- Wiele formatów do eksportu modeli.

Qubicle jest dostępny w czterech wersjach na platformach Windows i macOS, wersja okrojona (demo) za darmo, wersja podstawowa (bazowa) za 53.99 PLN, wersja rozszerzona (indie) za 89.99 PLN i pełna opcja (pro) za 410.56 PLN.

1.4 Goxel

Goxel [15] jest otwartym oprogramowaniem do edycji modeli wokselowych na komputery osobiste i urządzenia mobilne stworzone przez użytkownika o pseudonimie @guillaumechereau (GitHub). Główną funkcjonalnością Goxel, jest możliwość tworzenia warstw, w taki sam sposób jak w popularnych aplikacjach do manipulacji obrazami, między innymi takim jaki jest Adobe Photoshop. Interfejs rozwiązania został przedstawiony na rysunku 1.4

Rysunek 1.4: Ekran Startowy programu Goxel (Windows), źródło: [15]

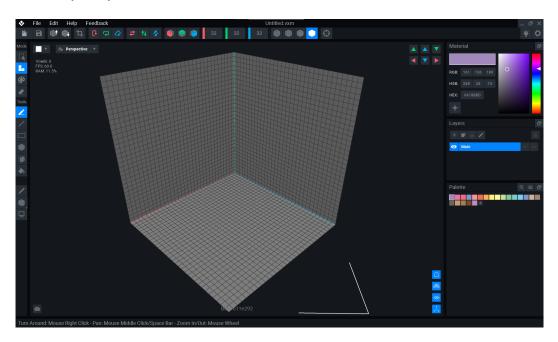
Główne atuty oprogramowania według producenta:

- Nieskończona wielkość sceny.
- Możliwość tworzenia obiektów na różnych warstwach.
- Wieloplatformowość.
- Wiele formatów do eksportu modeli.

Goxel jest dostępny za darmo na platformach Windows, Linux, iOS i macOS, a w przypadku platformy Android za opłatą 25.99 PLN.

1.5 VoxEdit Beta

VoxEdit Beta [22] jest darmowym oprogramowaniem stworzonym przez Pixowl do gry The Sandbox Game. Unikalną funkcjonalnością na tle innych aplikacji do edycji wokseli, jest możliwość montowania szkieletu i jego późniejszej animacji. Interfejs rozwiązania został przedstawiony na rysunku 1.5

Rysunek 1.5: Ekran startowy programu VoxEdit Beta (Windows), źródło: [22]

Główne atuty oprogramowania według producenta:

- Możliwość tworzenia animacji.
- Specjalny tryb edycji bloków.
- Przyjazny interfejs dla użytkownika.

VoxEdit Beta jest dostępny za darmo na platformach Windows i macOS.

2. Projekt systemu

W tym rozdziale przedstawiono główne rozwiązania z zakresu inżynierii oprogramowania i projektowania, takie jak wymagania funkcjonalne i niefunkcjonalne co do niniejszej pracy oraz diagramy, na których zobrazowano działanie systemu oraz zamieszczono ich opis. Tworząc taki projekt systemu, umożliwi on zaznajomienie się z podstawowym działaniem aplikacji.

2.1 Wymagania

Na podstawie informacji zebranych z rozdziału 1 "Przegląd istniejących rozwiązań", jak i wiedzy autora na temat programów graficznych, określone zostały podstawowe wymagania dotyczące aplikacji. Podzielono je na wymagania funkcjonalne oraz niefunkcjonalne.

2.1.1 Wymagania funkcjonalne

Aplikacja stworzona w ramach niniejszej pracy powinna spełniać następujące funkcjonalności:

- Tworzenie modeli 3D.
- Prosty interfejs użytkownika.
- Zmiana pozycji i wielkości okienek.
- Edycja modeli w czasie rzeczywistym.
- Tworzenie własnych opisów materiałów
- Zapis i odczyt modelu.
- Zmiana właściwości oświetlenia.

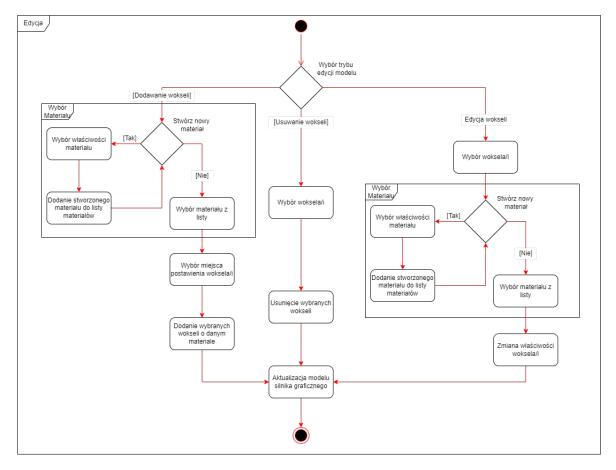
2.1.2 Wymagania niefunkcjonalne

Prócz wymagań funkcjonalnych zdefiniowano szereg wymagań niefunkcjonalnych, które aplikacja powinna spełniać. Należą do nich:

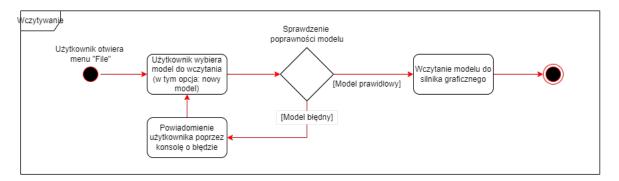
- Możliwość ponownego użycia silnika 3D w innych projektach.
- Wysoka responsywność na zmiany w modelu.
- Działanie na wielu platformach desktopowych (Windows, Linux, macOS).
- Konsola debugująca w czasie rzeczywistym.

2.2 Diagramy stanów

W aplikacji rozróżniamy dwa główne stany, stan gotowości do edycji albo stan wczytywania. Pierwszy z nich, przedstawiony na rysunku 2.1 jest odpowiedzialny za wprowadzanie zmian na obiekcie 3D. Z uwagi na to, że silnik renderuje klatki w czasie rzeczywistym, stan ten jest w ciągłej gotowości, czekający na ingerencje użytkownika. Drugi stan (rysunek 2.2) jest wywoływany w momencie wybrania nazwy pliku do wczytania.

Rysunek 2.1: Diagram stanów dla edycji, źródło: opracowanie własne

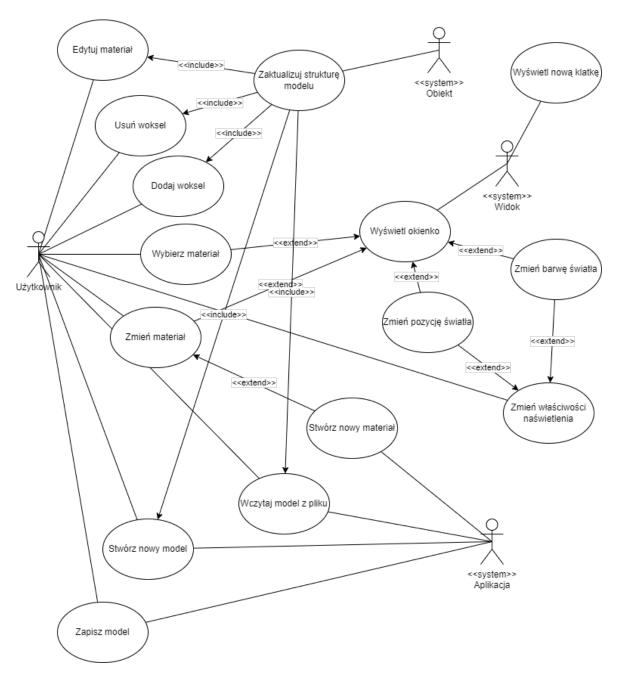

Rysunek 2.2: Diagram stanów dla wczytywania, źródło: opracowanie własne

2.3 Diagram przypadków użycia i opisy

Na rysunku 2.3 przedstawiono diagram przypadków użycia, w którym zawarte są wszystkie najważniejsze wymagania funkcjonalne w formie graficznej.

Głównymi przypadkami użycia tego systemu są metody manipulacji modelu 3D. To one pozwalają nam na dodawanie wokseli, usuwanie ich oraz edytowanie materiału. Przypadki te są odpowiednio opisane w tabeli 2.1, tabeli 2.2 oraz tabeli 2.3.

Rysunek 2.3: Diagram przypadków użycia, źródło: opracowanie własne

Tabela 2.1: Opis przypadku użycia "Dodaj woksel"

Sekcja	Treść	
Uczestniczący aktorzy	Użytkownik, Widok, Aplikacja, Obiekt	
Warunki wstępne	W okienku "Edit Mode" zaznaczony tryb "Add"	
Warunki końcowe	Dodanie woksela do obiektu	
Rezultat	Pojawienie się woksela w miejscu wskazanym przez użytkownika	
Scenariusz główny	 Użytkownik wybiera materiał z listy, bądź dodaje swój własny i go zatwierdza. Użytkownik nacelowuje na interesującą go sciankę woksela, w celu postawienia na obok niej nowego woksela, po czym zatwierdza prawym przyciskiem myszy. 	
	3. Aplikacja przekazuje do obiektu dane kliknięcia.	
	4. Obiekt aktualizuje strukturę danych.	
	5. Widok zostaje odświeżony w następnej klatce.	
	6. Użytkownik widzi efekt swojego działania na modelu 3D.	
Scenariusz wyjątku	Zdarzenie: Użytkownik nie kliknął na ściankę istniejącego woksela Wynik: Brak dodania woksela do modelu 3D	
Zależności czasowe	1. Częstotliwość wykonania: 0 lub więcej na sesję.	
	2. Typowy czas realizacji: 8.9 ms.	
	3. Maksymalny czas realizacji: 33,2 ms.	
Wartości uzyskane przez aktorów po zakończeniu przypadków użycia	Pojawienie się woksela w miejscu i o materiale wybranym przez użytkownika.	
	2. Obiekt posiada zaktualizowaną strukturę o woksela.	

Tabela 2.2: Opis przypadku użycia "Usuń woksel"

Sekcja	Treść
Uczestniczący aktorzy	Użytkownik, Widok, Aplikacja, Obiekt
Warunki wstępne	W okienku "Edit Mode" zaznaczony tryb "Remove"
Warunki końcowe	Usunięcie wskazanego woksela z obiektu
Rezultat	Zniknięcie woksela w miejscu wskazanym przez użytkownika
Scenariusz główny	 Użytkownik nacelowuje na interesujący go woksel, po czym zatwierdza prawym przyciskiem myszy. Aplikacja przekazuje do obiektu dane kliknięcia. Obiekt zwraca woksel zainteresowania. Aplikacja usuwa zwrócony woksel. Widok zostaje odświeżony w następnej klatce. Użytkownik widzi efekt swojego działania na modelu 3D.
Scenariusz wyjątku	Zdarzenie: Użytkownik nie kliknął w istniejącego woksela Wynik: Brak usunięcia woksela z modelu 3D
Zależności czasowe	 Częstotliwość wykonania: 0 lub więcej na sesję. Typowy czas realizacji: 5.9 ms. Maksymalny czas realizacji: 16,6 ms.
Wartości uzyskane przez aktorów po zakończeniu przypadków użycia	 Zniknięcie woksela w miejscu wybranym przez użytkownika. Obiekt posiada zaktualizowaną strukturę bez klikniętego woksela.

Tabela 2.3: Opis przypadku użycia "Edytuj materiał"

Sekcja	Treść
Uczestniczący aktorzy	Użytkownik, Widok, Aplikacja, Obiekt
Warunki wstępne	W okienku "Edit Mode" zaznaczony tryb "Color"
Warunki końcowe	Zmiana materiału we wskazanym miejscu w obiekcie
Rezultat	Zmiana materiału woksela w miejscu wskazanym przez użyt- kownika
Scenariusz główny	 Użytkownik nacelowuje na interesujący go woksel, po czym zatwierdza prawym przyciskiem myszy. Aplikacja przekazuje do obiektu dane kliknięcia. Obiekt zwraca woksel zainteresowania. Aplikacja zmiania kolor zwróconego woksela na ostatni wybrany materiał. Widok zostaje odświeżony w następnej klatce. Użytkownik widzi efekt swojego działania na modelu 3D.
Scenariusz wyjątku	Zdarzenie: Użytkownik nie kliknął w istniejącego woksela Wynik: Brak zmiany koloru woksela w modelu 3D
Zależności czasowe	 Częstotliwość wykonania: 0 lub więcej na sesję. Typowy czas realizacji: 3.2 ms. Maksymalny czas realizacji: 16,6 ms.
Wartości uzyskane przez aktorów po zakończeniu przypadków użycia	 Zmiana właściwości materiału woksela w miejscu wybranym przez użytkownika. Obiekt posiada zmienioną specyfikacje materiału w klikniętym wokselu.

3. Zastosowane technologie i rozwiązania

Aby stworzyć aplikację, wpierw trzeba podjąć decyzję dotyczącą technologii w jakiej ma ona powstać. Programy działające w czasie rzeczywistym, wymagają dużej odpowiedzialności ze strony programisty, by zapewnić użytkownikowi jak najpłynniejsze doświadczenie podczas użytkowania. W tym celu, wybrano rozwiązania pozwalające programiście na jak największą ingerencję w sposób działania, jednocześnie pozwalając na wykorzystanie gotowych rozwiązań.

3.1 Języki programowania

Aplikacja została napisana w języku C++ w wersji ISO/IEC 14882:2011 [9] (C++11), z wyjątkiem plików cieniowania barw (ang. *shader files*), które zostały napisane w języku GLSL (OpenGL Shading Language) w wersji "330 core" [14]. Są wysokopoziomowymi językami, ze składnią pochodzącą z języka C, pozwalającymi na bezpośredni dostęp do zasobów sprzętowych i funkcji systemowych.

3.2 Środowisko programistyczne

Z uwagi na wymaganie multiplatformowości postawione w etapie projektowania systemu, wszystkie narzędzia programistyczne do tworzenia oprogramowania, powinny te zapotrzebowanie spełniać. Visual Studio Code [20] jest idealnym przykładem narzędzia, będącego multiplatformowe, bezpłatne oraz elastyczne. Głównym atutem tego IDE (ang. *Integrated Development Environment*), jest ogromna biblioteka rozszerzeń. Do stworzenie aplikacji, użyte zostały następujące pozycje:

- C/C++ [18] wsparcie dla języków C i C++.
- CMake [24] wsparcie dla języka CMake.
- CMake Tools [19] integracja programu CMake.
- VSCode Icons [23] zestaw ikon.
- Path Intellisense [17] automatyczne kończenie nazw plików.

3.3 Biblioteki

Jedną z największych przewag języka C++ jest łatwość korzystania z bibliotek napisanych w C, C++ lub innych, niezależnie od platformy systemowej. Kontynuując temat multiplatformowości, systemy obsługi okien nie jest wspólny dla każdego z systemów operacyjnych. W celu rozwiązania tego problemu, użyta została biblioteka GLFW [7], pełniąca rolę interfejsu programistycznego aplikacji (ang. *Application Programming Interface*), wspierająca systemy okien takie jak Windows, macOS, X11 oraz Wayland.

Silniki graficzne są zaawansowanymi modułami, które wykonują wiele obliczeń matematycznych. W celu zapewnienia najwyższej wydajności działania tych obliczeń, jak i zapewnieniu zgodności struktur matematycznych pomiędzy kodem pisanym w C++, a kodem pisanym w GLSL, wybrano bibliotekę glm [3].

Do komunikacji pomiędzy użytkownikiem a silnikiem 3D, wykorzystano bibliotekę ImGui [21], pełniącą rolę graficznego interfejsu użytkownika (ang. *GUI Graphical User Interface*. Została stworzona specjalnie na potrzeby szybkich iteracji, potrzebnych między innymi w silnikach gier, aplikacjach 3D czasu rzeczywistego oraz aplikacjach pełnoekranowych.

Zastosowanie OpenGL w aplikacji wymaga użycia biblioteki ładującej, odpowiedzialnej za ładowanie wskaźników, funkcji w czasie rzeczywistym, jąder, jak i rozszerzeń. [13] Jedną z takich bibliotek jest Glad [4], która jest generowana przez użytkownika na podstawie jego potrzeb.

4. Realizacja projektu

Głównym tematem niniejszej pracy jest stworzenie edytora modeli 3D opartego o woksele. W tym rozdziałe zostaną zaprezentowane zagadnienia dotyczące aplikacji, takie jak sposób przechowywania danych, wybrane funkcjonalności oraz proces testowania aplikacji.

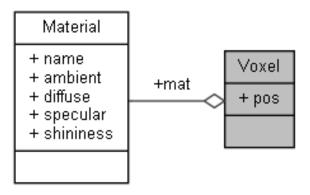
4.1 Struktury danych

Klasa "Object" (listing 4.1) jest odpowiedzialna za przechowywanie i obsługę danych dotyczących modelu. Jako rozwiązanie do przetrzymywania danych w strukturze, autor zastosował połączenie tablicy haszującej (ang. *hash table*) jako wyznacznik istnienia woksela w danym miejscu oraz wektora wokseli, zawierającego struktury "Voxel" (rysunek 4.1).

```
class Object
public:
 Object();
 void Draw(MVP mvp, glm::vec3 cameraPosition, Light light);
 void AddVoxel(glm::ivec3 pos, Material mat);
 void ChangeColor(Voxel *voxel, Material mat);
 void RemoveVoxel(Voxel *voxel);
 void RemoveVoxel(glm::vec3 pos);
 void Reset();
 void Save();
 void Load(std::string objectPath);
 Voxel *CheckRay(glm::vec3 ray_origin, glm::vec3 ray_dir, glm::vec3 ₽
     ⟨ &newBlockLoc);
 std::vector<Voxel> GetListOfVoxels();
 std::string name;
private:
 std::vector<Voxel> m_voxels;
 bool m_hashVoxels[VOXEL_COUNT][VOXEL_COUNT];
```

Listing 4.1: Fragment kodu klasy "Object" odpowiedzialnego za obsługę modelu 3D

Aplikacja obsługuje dwie własne struktury danych, które są przechowywane, na poziomie dysku. Pozwala to użytkownikowi na dostęp do tych danych, nawet po zakończeniu sesji.

Rysunek 4.1: Diagram struktury "Voxel", źródło: wygenerowane za pomocą doxygen [16]

4.1.1 Właściwości materiałów

Plik tekstowy z zakończeniem .mat odpowiedzialny jest za przechowywanie właściwości materiałów. Tworzony jest za pomocą okna "Material", poprzez globalną funkcję "saveMaterial" przedstawioną na listingu 4.2. Format pliku .mat został przedstawiony na listingu 4.3 wraz z opisem. Właściwości materiałów dostarczonych wraz z aplikacją pochodzą z tabeli osadzonej na stronie devernay.free.fr [6];

```
void saveMaterial(Material mat, const std::string &matName, bool edit)
                                std::cout << "MATERIAL::SAVE_MATERIAL.";</pre>
                                std::string matPath = std::string(FILES_PATH) + matName + √

    MATERIAL_FILE_EXTENSION;
                                std::cout << matPath << "_";
                                std::ofstream file(matPath);
                               if (file.bad() || file.fail())
                                                                 std::cout << "FILE_BAD" << std::endl;</pre>
                                                                 return;
                                file << mat.name << std::endl;
                                \label{eq:condition} \mbox{file} << \mbox{mat.ambient[1]} << \mbox{"$\underline{\sc ''}$} << \mbox{$\sc ''$} << \mb
                                               mat.ambient[2] << std::endl;</pre>
                                file << mat.diffuse[0] << "\tt " << mat.diffuse[1] << "\tt " << \not
                                              \mat.diffuse[2] << std::endl;</pre>
                                file << mat.specular[0] << "\" << mat.specular[1] << "\" << \nearrow
                                              \mat.specular[2] << std::endl;</pre>
                                file << mat.shininess;</pre>
                                file.close();
```

Listing 4.2: Fragment kodu funkcji zapisującej właściwości materiału do pliku tekstowego

Listing 4.3: Przykład pliku .mat wraz z opisem pól

4.1.2 Model 3D

Drugą strukturą danych przechowywaną na dysku jest model 3D. Wszystkie pliki obiektów, które zostaną zapisane z poziomu aplikacji, będą posiadały rozszerzenie .vxl stworzone na potrzeby niniejszej pracy. Plik tekstowy .vxl tworzony jest przy zapisie postępów pracy do pliku, poprzez wywołanie metody "save" (przedstawionej na listingu 4.4) klasy "Object". Format pliku .vxl został przedstawiony na listingu 4.5 wraz z opisem.

Listing 4.4: Fragment kodu metody klasy "Object" zapisującej obiekt do pliku tekstowego

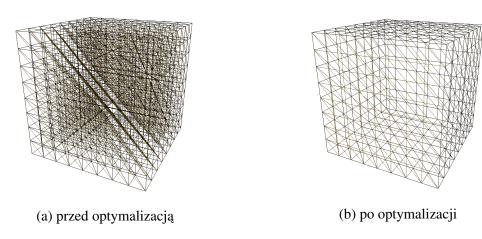
Listing 4.5: Fragment pliku .vxl wraz z opisem pól

4.2 Implementacja wybranych funkcjonalności

4.2.1 Optymalizacja rysowania obiektu

W celu rozwiązania problemu rysowania wokseli w środku obiektu, został użyty prosty algorytm 1. Polega on na iteracji poprzez wszystkie woksele i sprawdzenie na podstawie mapy haszującej, czy sąsiad istnieje. W przypadku istnienia, nie rysujemy tej ścianki, gdyż nie będzie widoczna. Efekt algorytmu ukazany został na rysunku 4.2.

Algorytm 1: Algorytm usuwający sąsiadujące ścianki

Rysunek 4.2: Model szkieletowy kostki o wymiarach 8x8x8 wokseli

4.2.2 Interakcja z obiektem

Najważniejszą funkcjonalnością do implementacji była interakcja z obiektem. Przyciśnięcie lewego przycisku myszy (GLFW_MOUSE_BUTTON_LEFT i GLFW_PRESS) w oknie wygenerowanym przez bibliotekę GLFW, pozwala na obliczenie kierunku promienia mającego początek w miejscu kamery. W celu obliczenia tego promienia, zastosowana została metoda "getRayCast" [10], której zadaniem jest przekształcenie punktu 2D z przestrzeni rzutni (ang. *viewport space*) do promienia 3D w przestrzeni świata (ang. *world space*).

```
if (button == GLFW_MOUSE_BUTTON_LEFT && action == GLFW_PRESS)
{
    glm::vec3 ray_origin = voxelGame->camera->Position;
    glm::vec3 ray_dir = \( \varrho\)
    \( \varrho\) voxelGame->getRayCast (voxelGame->mvp.projection, \( \varrho\)
    \( \varrho\) voxelGame->mvp.view);
    glm::vec3 newBlockLoc = glm::vec3(0.f);
    Voxel *t_voxel = voxelGame->object->CheckRay(ray_origin, ray_dir, \( \varrho\)
    \( \varrho\) newBlockLoc);
    \( \varrho\)
    \( \varrho\) newBlockLoc);
```

Listing 4.6: Fragment kodu klasy "VoxelGame" odpowiedzialnego za obsługę lewego przycisku myszy

W celu określenia intersekcji promienia z wokselem, w klasie "Object" zaimplementowano metodę "CheckRay" zmodyfikowaną na potrzeby tego testu przecięcia z artykułu "An Efficient and Robust Ray-Box Intersection Algorithm" [25]. Modyfikacja ta dodała możliwość obliczenia nie tylko pozycji woksela, ale też i jego ścianki. W zależności od trybu edycji użytkownika, w przypadku intersekcji z wokselem, wykonywane są następujące metody (przedstawione również na listingu 4.7):

- "ChangeColor" (implementacja w sekcji Zmiana materiału woksela) służąca do zmiany koloru woksela.
- "RemoveVoxel" (implementacja w sekcji Usunięcie woksela) służąca do usunięcia woksela.
- "AddVoxel" (implementacja w sekcji Dodanie woksela) służąca do postawienia woksela na ściance obliczonej przez "CheckRay".

```
if (t_voxel)
{
    if (voxelGame->stateHandler->GetColorMode())
        voxelGame->object->ChangeColor(t_voxel, \( \varrell \)
        \( \sqrt{loadMaterial}\) (voxelGame->activeMaterialName));

    if (voxelGame->stateHandler->GetRemoveMode())
        voxelGame->object->RemoveVoxel(t_voxel);

    if (voxelGame->stateHandler->GetAddMode())
    {
        voxelGame->object->AddVoxel(t_voxel->pos + newBlockLoc, \( \varrell \)
        \( \sqrt{loadMaterial}\) (voxelGame->activeMaterialName));
    }
}
```

Listing 4.7: Dalszy fragment kodu z listingu 4.6

4.2.3 Dodanie woksela

Najczęściej używaną funkcjonalnością przez użytkownika będzie dodawanie wokseli. Odbywa się to poprzez przekazanie pozycji woksela docelowego oraz właściwości materiału. Zanim woksel zostanie dodany do modelu 3D, sprawdzane jest wpierw, czy nie wykracza poza ustalone ograniczenia, jak i czy woksela nie ma już w tym miejscu (w przypadku dodania manualnego). Gdy już pozycja woksela przejdzie pozytywnie weryfikacje, zostanie ona dodana do modelu. Implementacja tej funkcjonalności została przedstawiona na listingu 4.8.

```
void Object::AddVoxel(glm::ivec3 pos, Material mat)
    qlm::ivec3 t pos = qlm::ivec3(VOXEL COUNT / 2 + pos.x, VOXEL COUNT ✓
        \checkmark / 2 + pos.y, VOXEL_COUNT / 2 + pos.z);
    if (t_pos.x < 0 || t_pos.x > VOXEL_COUNT)
         std::cout << "OBJECT::ADD_VOXEL::POS::X,Out.of,bounds." << ♪

⟨ std::endl;
         return;
    if (t_pos.y < 0 || t_pos.y > VOXEL_COUNT)
         std::cout << "OBJECT::ADD_VOXEL::POS::Y, Out, of bounds." << ₽

⟨→ std::endl;
         return;
    if (t_pos.z < 0 || t_pos.z > VOXEL_COUNT)
         std::cout << "OBJECT::ADD_VOXEL::POS::Z Out of bounds" << 2

⟨ std::endl;
         return;
    if (m_hashVoxels[t_pos.x][t_pos.y][t_pos.z])
         std::cout << "OBJECT::ADD_VOXEL, Voxel, already, here" << std::endl;</pre>
         return;
    Voxel t_voxel;
    t_voxel.pos = pos;
    t_voxel.mat = mat;
    m_voxels.push_back(t_voxel);
    m_hashVoxels[t_pos.x][t_pos.y][t_pos.z] = true;
    std::cout << "OBJECT::ADD_VOXEL_(" << t_voxel.pos.x << ",_" << t_voxel.pos.y << ",_" << t_voxel.pos.z << ")_(" << t_voxel.mat.name << ")" << std::endl;
```

Listing 4.8: Fragment kodu klasy "Object" odpowiedzialnego za dodawanie woksela

4.2.4 Usunięcie woksela

Z uwagi na zwrócenie wskaźnika do woksela poprzez funkcję sprawdzającą promień pochodzący z kamery, implementacja usunięcia woksela jest prostolinijna. Polega ona na ustawieniu false w tablicy haszującej oraz usunięciu obiektu "Voxel" na podstawie adresu zwrócenego woksela.

```
void Object::RemoveVoxel(Voxel *voxel)
{
    glm::ivec3 t_pos = glm::ivec3(VOXEL_COUNT / 2 + voxel->pos.x, \( \nabla \)
    \( \nabla \) VOXEL_COUNT / 2 + voxel->pos.y, VOXEL_COUNT / 2 + \( \nabla \)
    \( \nabla \) voxel->pos.z);
    m_hashVoxels[t_pos.x][t_pos.y][t_pos.z] = false;
    m_voxels.erase(m_voxels.begin() + (voxel - &m_voxels.front()));
}
```

Listing 4.9: Fragment kodu klasy "Object" odpowiedzialnego za usuniecie woksela

4.2.5 Zmiana materiału woksela

Analogicznie jak w przypadku Usunięcie woksela, edycja właściwości woksela sprowadza się do użycia wskaźnika przekazanego do funkcji. Posiadając adres woksela, zmieniamy wartość pola na specyfikację podanego materiału przez użytkownika.

```
void Object::ChangeColor(Voxel *voxel, Material mat)
{
    voxel->mat = mat;
}
```

Listing 4.10: Fragment kodu klasy "Object" odpowiedzialnego za zmianę materiału woksela

4.3 Testowanie aplikacji

Aplikacja została też przetestowana pod względem działania. Z uwagi na postawione wymagania dotyczące responsywności, edytor zbudowany został z wbudowanymi narzędziami do mierzenia wydajności (okno "Debug"), jak i debugowania (konsola). Testowanie aplikacji podzielono na 3 części:

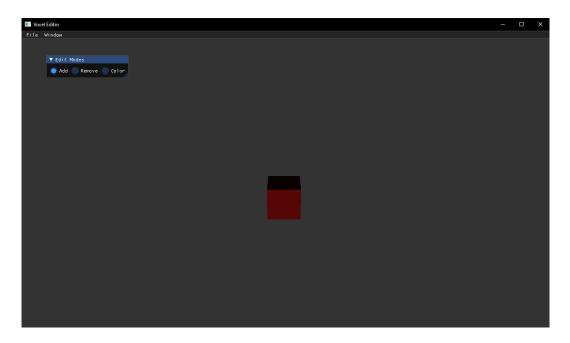
- 1. Testowanie przez autora w trakcie budowania aplikacji W tej fazie, głównym motywem testowania było, profilowanie aplikacji przy użyciu narzędzi do mierzenia wydajności. Zostało zauważone, że w przypadku sprzętu o niższej wydajności, stworzenie dużego modelu 3D w znaczny sposób spowalniało działanie aplikacji. Problem został rozwiązany przy użyciu zaktualizowanego algorytmu rysowania wokseli 1.
- 2. Testowanie przez osoby potencjalnie korzystające z wbudowanego silnika 3D powstałego w niniejszej pracy w innych aplikacjach - Ta faza poświęcona była funkcjonalnościom wejścia-wyjścia. Przetestowano między innymi formaty zapisanych danych przez aplikację, pod kątem czytelności przez człowieka, jak i komputer. Przetestowano prędkość renderowania dla małych, jak i dużych obiektów 3D.
- 3. Testowanie przez osoby używające edytorów graficznych W tej części styczność z aplikacją miały osoby korzystające z programów graficznych na co dzień. Do tej grupy wliczają się uczniowie szkół plastycznych i graficznych oraz studenci kierunków graficznych i gier komputerowych. W tej fazie testowania, założeniem było uzyskanie informacji na temat brakujących funkcjonalności według osób testujących. Zebrane uwagi, zostaną uwzględnione w kolejnych wersjach edytora.

5. Dokumentacja techniczna

Dokumentacja techniczna aplikacji stanowi ważny element użytkownika do nawigacji po systemie. Zapewnia ona wprowadzenie do wyglądu aplikacji, jak i opisuje w jaki sposób osiągnąć pożądany efekt w aplikacji.

5.1 Prezentacja systemu

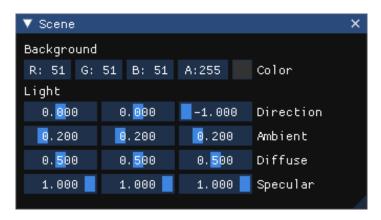
Głównym założeniem interfejsu była prostota i customizowalność. Osiągnięte to zostało poprzez wyeksponowanie modelu, który jest renderowany w czasie rzeczywistym przez silnik 3D edytora.

Rysunek 5.1: Ekran startowy programu, źródło: opracowanie własne

5.1.1 Okno "Scene"

By użytkownikowi dać więcej możliwości ustawienia wyglądu wyjściowego, dodano opcję zmiany wartości oświetlenia, jak i tła aplikacji. Wygląd okna "Scene" został ukazany na rysunku 5.2.

Rysunek 5.2: Okno zmiany ustawień sceny, źródło: opracowanie własne

5.1.2 Okno "Material"

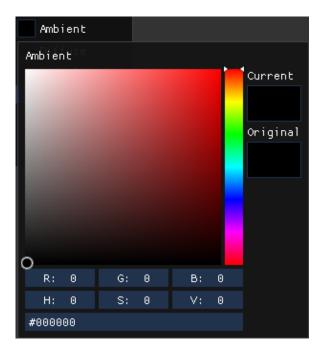
Zmiana aktywnego materiału odbywa się poprzez wybór z listy dostępnych, jak i stworzonych materiałów w oknie "Material" (rysunek 5.3).

Rysunek 5.3: Okno zmiany bieżącego materiału, jak i jego edycji, źródło: opracowanie własne

5.1.3 Podgląd wybranego koloru

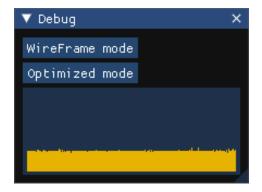
W celu ułatwienia wyboru koloru podczas tworzenia materiału oraz wyboru tła sceny, parametry "Color" w przypadku okna "Scene", jak i "Ambient", "Diffuse" i "Specular" w przypadku okna "Material" posiadają opcję wyboru ręcznego z kwadratu kolorów (rysunek 5.4).

Rysunek 5.4: Okno wyboru wartości koloru wraz z podglądem po prawej stronie, źródło: opracowanie własne

5.1.4 Okno "Debug"

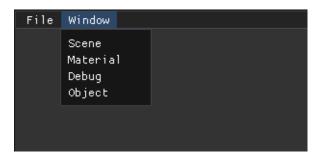
Okno "Debug" (rysunek 5.5) powstało specjalnie z uwagą na wymagania czasowe dotyczące głównych funkcjonalności. Przycisk "WireFrame mode" przełącza w silniku 3D sposób renderowania obiektów na tylko krawędzie, zaś przycisk "Optimized mode" pozwala na wyłączenie zoptymalizowanego algorytmu rysowania modelu. Pod przyciskami w czasie rzeczywistym kreślony jest wykres czasu renderowania pojedynczej klatki (ang. *frame time*).

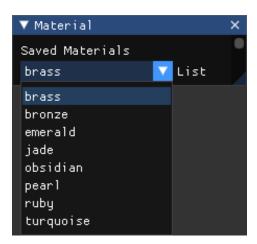
Rysunek 5.5: Okno z informacjami o działaniu silnika graficznego, źródło: opracowanie własne

5.1.5 Zarządzanie oknami

Przedstawione powyżej okna aplikacji, są dostępne z poziomu paska nawigacji (rysunek 5.6) za pomocą którego można je pokazywać lub chować. Dla każdego z tych okienek, użytkownik może zmienić ich pozycję, wielkość, jak i zminimalizować, według własnego uznania. Na rysunku 5.7 przedstawione zostało zmniejszone okno "Material" z rysunku 5.3.

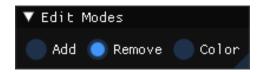
Rysunek 5.6: Pasek nawigacyjny z wybraną opcją "Window", źródło: opracowanie własne

Rysunek 5.7: Okno "Material" ze zmienionym rozmiarem przez użytkownika, źródło: opracowanie własne

5.1.6 Okno "Edit Modes"

Głównym oknem do zmiany trybów interakcji z modelem 3D jest "Edit Modes" ukazany na rysunku 5.8. Służy ono do zmiany głównych trybów edycji na modelu 3D. Przez zaznaczenie jednej opcji z "Add", "Remove" lub "Color", kliknięcie na istniejący model na ekranie będzie miał inny rezultat.

Rysunek 5.8: Okno trybu edycji modelu 3D, źródło: opracowanie własne

5.1.7 Okna manipulacji plikami

Pasek z rysunku 5.6 posiada jeszcze jedną opcję, a mianowicie "File", odpowiedzialną za wczytywanie modeli z pliku, zapisywanie ich oraz tworzenie nowych. Opcję tej zakładki są przedstawione na rysunku 5.9

Rysunek 5.9: Pasek nawigacyjny z wybraną opcją "File", źródło: opracowanie własne

W przypadku opcji "Open Model" przedstawionej na rysunku 5.10 oraz "Save As" na rysunku 5.11, użytkownik wprowadza ścieżkę względną do pliku w celu jego wczytania, bądź w przypadku opcji drugiej, jego nazwę.

Rysunek 5.10: Okno wczytania modeli do edytora, źródło: opracowanie własne

5.2 Instrukcja użytkownika

W podrozdziale

Rysunek 5.11: Okno zapisu aktualnego modelu 3D do pliku, źródło: opracowanie własne

Podsumowanie

Tutaj będzie podsumowanie.

Bibliografia

- [1] Tomas Akenine-Moller and Naty Hoffman Eric Haines. *Real-Time Rendering, Fourth Edition*. CRC Press, s. 578, 2018.
- [2] Sam Bus and Samuel R. Buss. *3D Computer Graphics: A Mathematical Introduction with OpenGL*. Cambridge University Press, s. 69-87, 2003.
- [3] G-Truc Creation. OpenGL Mathematics (GLM). https://glm.g-truc.net/0.9.9/index.html, stan z 18.02.2021 r.
- [4] Dav1dde. glad. https://glad.dav1d.de/, stan z 18.02.2021 r.
- [5] Joey de Vries. Learn OpenGL: Learn modern OpenGL graphics programming in a step-by-step fashion. KW Publishers, s. 50-53, 95-106, 2020.
- [6] Frédéric Devernay. OpenGL/VRML Materials. http://devernay.free.fr/cours/opengl/materials.html, stan z 18.02.2021 r.
- [7] elmindreda. GLFW. https://www.glfw.org/, stan z 18.02.2021 r.
- [8] ephtracy. Magica Voxel. https://ephtracy.github.io, stan z 04.02.2021 r.
- [9] International Organization for Standardization. ISO/IEC 14882:2011 standard. https://www.iso.org/standard/50372.html, stan z 18.02.2021 r.
- [10] Anton Gerdelan. Mouse Picking with Ray Casting. https://antongerdelan. net/opengl/raycasting, stan z 18.02.2021 r.
- [11] Minddesk Software GmbH. Qubicle. https://www.minddesk.com, stan z 04.02.2021 r.
- [12] LLC Go Real Games. Mega Voxels Play. https://www.megavoxels.com, stan z 04.02.2021 r.
- [13] The Khronos Group. OpenGL Loading Library. https://www.khronos.org/opengl/wiki/OpenGL_Loading_Library, stan z 18.02.2021 r.

- [14] The Khronos Group. The OpenGL® Shading Language specification. https://www.khronos.org/registry/OpenGL/specs/gl/GLSLangSpec.3. 30.pdf, stan z 18.02.2021 r.
- [15] guillaumechereau. Goxel. https://goxel.xyz, stan z 04.02.2021 r.
- [16] KDE. Doxygeng. https://www.doxygen.nl/index.html, stan z 21.08.2021 r.
- [17] Christian Kohler. Path Intellisense extension for Visual Studio Code. https://marketplace.visualstudio.com/items?itemName= christian-kohler.path-intellisense, stan z 18.02.2021 r.
- [18] Microsoft. C/C++ extension for Visual Studio Code. https://marketplace.visualstudio.com/items?itemName=ms-vscode.cpptools, stan z 18.02.2021 r.
- [19] Microsoft. CMake Tools extension for Visual Studio Code. https://marketplace.visualstudio.com/items?itemName=ms-vscode.cmake-tools, stan z 18.02.2021 r.
- [20] Microsoft. Visual Studio Code. https://code.visualstudio.com, stan z 18.02.2021 r.
- [21] ocornut. Dear ImGui. https://github.com/ocornut/imgui, stan z 18.02.2021 r.
- [22] Pixowl. VoxEdit Beta. https://www.voxedit.io, stan z 04.02.2021 r.
- [23] VSCode Icons Team. vscode-icons extension for Visual Studio Code. https://marketplace.visualstudio.com/items?itemName= vscode-icons-team.vscode-icons, stan z 18.02.2021 r.
- [24] twxs. CMake extension for Visual Studio Code. https://marketplace.visualstudio.com/items?itemName=twxs.cmake.stanz18.02.2021 r.
- [25] Amy Williams, Steve Barrus, R. Keith Morley, and Peter Shirley. An efficient and robust ray-box intersection algorithm. *Journal of Graphics GPU and Game Tools*, 10(1):49–54, January 2005.

Spis tabel

Tablica 2.1	Opis przypadku użycia "Dodaj woksel"	23
Tablica 2.2	Opis przypadku użycia "Usuń woksel"	24
Tablica 2.3	Opis przypadku użycia "Edytuj materiał"	25

Spis rysunków

Rysunek 1.1	Ekran startowy programu MagicaVoxel (Windows), źródło: [8]	13
Rysunek 1.2	Ekran startowy programu Mega Voxels Play (Android), źródło: [12]	14
Rysunek 1.3	Ekran startowy programu Qubicle (Windows, Steam), źródło: [11] .	15
Rysunek 1.4	Ekran Startowy programu Goxel (Windows), źródło: [15]	16
Rysunek 1.5	Ekran startowy programu VoxEdit Beta (Windows), źródło: [22]	17
Rysunek 2.1	Diagram stanów dla edycji, źródło: opracowanie własne	20
Rysunek 2.2	Diagram stanów dla wczytywania, źródło: opracowanie własne	21
Rysunek 2.3	Diagram przypadków użycia, źródło: opracowanie własne	22
Rysunek 4.1	Diagram struktury "Voxel", źródło: wygenerowane za pomocą	
doxygen	[16]	30
Rysunek 4.2	Model szkieletowy kostki o wymiarach 8x8x8 wokseli	32
Rysunek 5.1	Ekran startowy programu, źródło: opracowanie własne	37
Rysunek 5.2	Okno zmiany ustawień sceny, źródło: opracowanie własne	38
Rysunek 5.3	Okno zmiany bieżącego materiału, jak i jego edycji, źródło:	
opracow	anie własne	38
Rysunek 5.4	Okno wyboru wartości koloru wraz z podglądem po prawej stronie,	
źródło: o	ppracowanie własne	39
Rysunek 5.5	Okno z informacjami o działaniu silnika graficznego, źródło:	
opracow	anie własne	39
Rysunek 5.6	Pasek nawigacyjny z wybraną opcją "Window", źródło: opracowa-	
nie włas	ne	40
Rysunek 5.7	Okno "Material" ze zmienionym rozmiarem przez użytkownika,	
źródło: o	ppracowanie własne	40
Rysunek 5.8	Okno trybu edycji modelu 3D, źródło: opracowanie własne	40
Rysunek 5.9	Pasek nawigacyjny z wybraną opcją "File", źródło: opracowanie	
własne		41

Rysunek 5.10	Okno wczytania modeli do edytora, źródło: opracowanie własne	41
Rysunek 5.11	Okno zapisu aktualnego modelu 3D do pliku, źródło: opracowanie	
własne .		41

Spis listingów

4.1	Fragment kodu klasy "Object" odpowiedzialnego za obsługę modelu 3D	29
4.2	Fragment kodu funkcji zapisującej właściwości materiału do pliku tekstowego	30
4.3	Przykład pliku .mat wraz z opisem pól	30
4.4	Fragment kodu metody klasy "Object" zapisującej obiekt do pliku tekstowego	31
4.5	Fragment pliku .vxl wraz z opisem pól	31
4.6	Fragment kodu klasy "VoxelGame" odpowiedzialnego za obsługę lewego	
	przycisku myszy	32
4.7	Dalszy fragment kodu z listingu 4.6	33
4.8	Fragment kodu klasy "Object" odpowiedzialnego za dodawanie woksela	34
4.9	Fragment kodu klasy "Object" odpowiedzialnego za usunięcie woksela	34
4.10	Fragment kodu klasy "Object" odpowiedzialnego za zmiane materiału woksela	35

Spis algorytmów

l	Algorytm usuwający	sąsiadujące ścianki																			32	2
---	--------------------	---------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	----	---